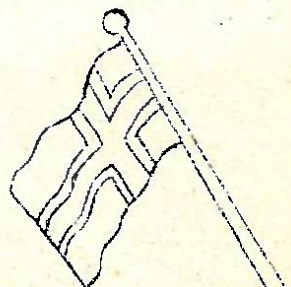

GJENGANGEREN

8. februar 1945 ----- 5. årgang.

Roosevelt, Stalin og Churchill har i en konferanse på et sted ved Svartehavet, led-saget av sine respektive statssjefer og utenriksministre og militære sjefer fullendt planene for en samlet, militær aksjon i den avsluttende fasen i kampen mot nazismen. En kan gå ut fra at det er blitt besluttet å gå igang med koordinerte operasjoner i øst og vest for å få en hurtig slutt på krigen. Konferansene fortsetter med stadig møter og begynte med drøftelsen av militære spørsmål. En fullstendig utveksling av opplysninger har funnet sted. Det er oppnådd full enighet om de felles operasjoner mot Tyskland, og disse blir nå utarbeidet av de alliertes militære staber i fellesskap. Konferansen har også behandlet og lagt grunnlaget for sikringen av en varig fred. De er dessuten blitt enige om oppdelingen av okkupasjonsområdene i Tyskland. Russ. skal okkupere de østlige områder, am. skal okkupere de sydl. områder og brit. de nordlige. Berlin skal okkuperes av alle 3 i fellesskap. Når konferansen er slutt vil det bli sendt ut et felleskommunikat.

Østfronten. De forente nasjoners hærer har trent dypere inn i Tyskland både fra vest og øst. Sjukovs styrker ryddet igår flere steder langs Oders østbredd og holder nå en 80 km. bred front her. Hans tropper har nådd utkanten av Frankfurt og Küstrin. Kammersdorf ble stormet igår. Tyske meldinger om at russerne har opprettet brohoder på vestsiden av Oder i dette avsnitt er ikke blitt bekreftet fra Moskva. I Øst Preussen er tyskerne drevet ut av sine stillinger mellom Allenstein og Frisches Haff og russ. tok 1600 t. fanger her igår. Ytterligere 30 bebodde steder er inntatt og det er gatekamper i Elbing. 2 russiske armeer rykker jevnt og sikkert fram. Byene Grossberg og Preisdorf ble tatt igår. Tysk radio forteller om framgang på Sjukovs fløyer. I nord har disse styrker gått til angrep nord for Prieritz og står 35 km. fra Stettin. 65 tyske tanks ble ødelagt og 5000 tyskere drept, mens 69 etterlatte fly ble tatt på bakken av russerne. I den siste uken har Sjulovs styrker tatt 23 000 fanger. Konjevs styrker utvider det 80 km. brede brohode som de har opprettet vest for Oder sørøst for Breslau. De har her fortsatt framrykningen og har inntatt byene Rohlau, Brieg, Thomaskirck, Gottkau, Löwen og Schurgast. Det har rast voldsomme kamper i 2 døgn. Betydelige flystyrker er satt inn av tyskerne dessuten panseravdelinger og infanteri bestående av folkestorm, politiavdelinger og regulære tropper. Russ. har tatt 4000 fanger her. De russ. styrker marsjerer nordvestover mot Berlin og mot Sledetene. Stadig flere tyskere overgir seg i Budapest. Mandag og tirsdag overga nesten 6000 seg. Tyskerne er nå blitt drevet helt ut av Polen og det polske hjemmevern er blitt oppløst. 9 tyske generaler er faldt og 8 er tatt til fange siden den siste russ. offensiven begynte.

Vestfronten. De all. i vest står nå inne i Tyskland på en 220 km. bred front som strekker seg fra Nederland til Saar. De har rykket over elvene Our og Sur på 10 steder og på en 40 km. bred front og har inntatt 4 mindre byer. Den am. 1. arme fortsetter å angripe Siegfriedlinjens 2. forsvarslinje og har trent igjennom de viktigste områder. De befinner seg nå på slettene foran Köln. Tyske soldater som trues med omringning, flykter hver for seg så godt de kan tilbake over Rhinen. 3. am. arme har nådd fram til østsiden av Eifeljellene og har bl.a. inntatt byen Plüm. I Sør-Alcase rykker am. og fransk infanteri sørover mellom Rhine-Rhone kanalen og Rhinen. Neuf Brisach i Alcase er inntatt igår, og 1200 fanger tatt. Den dypeste innbrytning i vest er på 15 km. ved Echternach nordvest for Trier. De all. har tatt de t. byer Betel og Zins og trent inn i Warscheid. Den 1. am. arme har inntatt byen Schmitt som ligger ved Roerdammens begynnelse. Av 7 demninger har am. tatt de 3 og har kontroll over den 4. Disse demninger går kraft til industrien i Ruhr. 700 tunge brit. b.fly har angrepet byene Cleve og Goch like foran den 2. brit. arme. Mosquitos har angrepet 8 knutepunkter for tysk trafikk fra øst til vest. Magdeburg var hovedmålet. Over 1300 tunge am. bombere har angrepet Magdeburg, Leipzig og Chemnitz, 3 sentra for forsyninger til fronten langs Oder. Tyske fly viste seg ikke.

Italia. 5. arme har begynt en ny off. sørøst for Bologna. All. b.fly fra Italia har bombet oljeraff. ved Wien, mål i Jugosl., i nord Italia og Brennerpasset. Jernb. over Brenner blokkert.

Stillehavet. Det er gatekamper i den ^{sydl.} del av Manila. På 4 uker er 48000 japanere falt. Am. har mistet 7000 mann, derav 1609 drepte. Am. angriper festningen Corregidore.

Norgesnytt. Sprengningen av Olrichs Gummiservice i Schweigårdsgate 32, som nazistene har gjort så stort propagandanummer av i avisene, viser seg i virkeligheten å være utført av gestapo. De norske hjemmestyrker har ikke hatt noen befatning med denne "sabotasje".

Sinsen bilprøveanstalt med en mengde tyske biler ble totalt ødelagt tirsdag.

Arbeidsløshet og NS propaganda.

"Arbeidsløsheten er avskaffet", Det lød som en fanfare ikke så lenge etter at tyskerne og NS hadde tatt hånd om norsk arbeidsliv. Og med dette som utgangspunkt drev nazimyndighetene en høyrøstet og utrettelig reklame for sitt politiske system: Som ved et trylleslag hadde man kunnet forvandle en - riktignok moderat- arbeidsløshet til mangel på arbeidshjelp. De enerhiske bestrebelse som i førkrigstiden ble gjort for å mestre arbeidsløsheten ble hånet som et typisk utslag av demokratiets evneløshet.

"Situasjonen på arbeidsmarkedet i ferd med å endre karakter". Slik lyder nå det adskillig mindre anslående budskap fra den arbeidskrafthungrende leder av "den nasjonale arbeidsinnsats", riksfullmektig Astrup, som nå varslar arbeidsløshet i større stil. Minnene fra arbeidsløshetens tid er ennå levende og det er ikke noe å undres over at dette spøkelse skal bli manet fram igjen i folkets bevissthet - på denne lettvindte måte innleder NTB sitt bemerkelsesverdige intervju med riksfullmektigen.

Hvad kan grunnen være til dette mildere talt forbausende omslag? Er det det nazistiske system som svikter? Nei, den truende forandring skyldes utelukkende mangel på materiell og drivstoff, svares det. Men var det ikke nettopp disse ting som også medvirket til å avskaffe arbeidsløsheten som gjorde det nødvendig å sette alle ledige hender inn og finkjemme alle virksomheter til "nasjonal arbeidsinnsats"?

NS propagandas freidighet og hulhet er kommet i en grell belysning og er blitt åpenbar for enhver. Den virkelige årsak til arbeidsmarkedets endrede karakter er nok den senere tids forandring i okkupasjonsmaktens evne og derved vilje til å søke å innordne Norge i sin krigspotential. Krig og arbeidsløshet har aldri hørt sammen. I den stat som planlegger eller fører krig og også i de andre områder som en slik stat søker å utnytte til sin krigføring blir det - iallfall på papiret - full beskjefteigelse uansett om statens politiske system heter nasjonal-socialisme eller noe annet. Som grunnlag for NS propagandaen har beskjefteigelsesspørsmålet i Norge i okkupasjonstiden uøselig vært knyttet til Tysklands krigføring og dennes konjunkturer det er den enkle sannhet.

I sine herrers fotspor.

Noen statspolitimenn under ledelse av den beryktede Oppegård fra Stange dukket for en tid siden opp i Vigå for å arrestere 4 mann som de mente hadde hatt befattning med noen fallskjermers som var sloppet ned i Vigåfjellene. Under besøket hos en av de mistenkte optrådte de meget brutalt og mor til gutten som ba for sin sønn, fikk et knyttneveslag midt i ansiktet. Da 3 av de mistenkte var hentet begav böddelgjengen seg til de 4. Olav Bismo, Otta. Bismo var syk og sengerliggende, men da statspolitiet komret på døren, gikk Bismo bort for å lukke opp. Oppegård trodde han ville holde døren igjen og fyrte løs med det resultat at Bismo ble rammet av flere skudd. Han ble ført til fylkessykehuset på Lillehammer, hvor han døde dagen etter. I bygden vet ingen hvor det er blitt av de 3 andre anholdte.

Sprengningen i Schwensongate 3.

Det har versert de forskjelligste meldinger om det oppnådde resultat ved denne sprengning. Det er blitt sagt at lageret av bensin og olje ble anslått til 6 tonn. Faktum er at det gikk 360 000 liter smøreolie opp i flammer. At det ved sprengningen kom mennesker til skade er beklagelig, men hensikten med aksjonen ble oppnådd. Det var i virkeligheten det største kupp våre hjemmestykker har gjort.

Hva spådde Hitler for 1945?

Med stor spenning imøteså det tyske folk førerens store tale den 30. januar. I tidligere år har alltid Hitler på denne dag gitt parolen for det kommende år. I 1940 uttalte han: "Året 1940 kommer til å bli det avgjørende år. Seieren er vår". I 1941 uttalte han: "Året 1941 kommer til å medføre verdenshistoriens største seier". 1942: "La oss be til Gud at dette år skal gi oss seieren". 1943: "1943 kommer kanskje til å bli et svart år, men ikke værre enn 1942". I 1944 gjorde føreren ikke forsøk på å komme med noen spådommer. Den 30. januar 1945 hadde Hitler lite han skulle ha sagt. Han hadde ingen brøst å gi det ulykkelige tyske folk, som han har ført til avghunnens rand.

Börn av tiden.

I en skolestue et sted i Norge holdt lærerinnen på å gå igjennom Kristi lidelseshistorie. Hun hadde sans for det dramatiske og barneansiktene ble mer og mer grepet av stundens alver. Da kom det plutselig som et utbrudd nede fra en liten pike: "Men var det ikke noen som kunne ta Jesus over til Sverige da?"

Ungdommen søker nordover for å slutte seg til de norske tropper i Finnmark.

Det meldes at en gruppe på flere hundre nordmenn har gått på ski fra Herstad til Kirkenes.

Nazipresskænen gjør et stort nummer av dokumenter som skal være funnet ved arrestasjon av direktør Schjelderup. Det gjelder forhandlinger om forsyninger til Norge etter krigen, og er for såvidt ikke av noe sensasjonelt innhold, fordi enhver må vite at de norske myndigheter i utlandet forhandler med de allierte om hvor meget det i den første tid etter krigen kan leveres av råstoffer, halvfabrikata og ferdige varer og næringsmidler til Norge. Alle og enhver vet jo at umåtelige verdier er ødelagt over hele Europa under denne verdenskrig, som nazityskland med planmessig beregning og kynisk råskap har satt igang og tvunget de aller fleste stater ut i ved sine røveriske overfall på fredelige folk. At der etter denne krig i første omgang blir økonomiske vanskeligheter overalt er det således naziveldet alene som bærer skylden for. Hitler og hans drabanter vil gjøre krigen total. Det skulle ingen nøytrale være. Naziveldet hadde makt og dermed også rett til å overfalle alle. At de samme herrer etterpå hovmoder seg over hvor fattige de røvede land blir etter krigen, viser bare den fullstendig gjennomførte råskap. Det er det samme som når en ildgjerningsmann etter å ha brent opp huset og plyndret sitt offer helt til siste trevl - så endelig når han blir overmannet skryter av hvor vanskelig det vil bli å bringe den røvedes økonomi på fote igjen. Forøvrig er ikke disse forhandlinger avsluttet, så ingen vet hvordan resultatet blir. Men det er ingen hemmelighet og derfor heller ingen "avsløring" at den økonomiske stilling etter krigen blir vanskelig. Dette ga da også medisinaldirektør Evang tydelig uttrykk for ved en oversikt han ga over dette emne i Sverige for en tid siden. Nazipressen har da også en fornemmelse av at "avsløringene" ikke vil skape den nødvendige sensasjon. Her må settes noe til - og så er det da omsorgen for å bevare de norske verdier som det lykkes med. Tenkte quislingene kanskje på de norske verdier da de hjalp tyskerne med å brenne opp byer og bygder i Finnmark? Bare disse redselssjeneringer skulle ~~de~~ jo være nok til at nazibandittene aldri mer våget å løfte opp kjeften sin til noen slags tale om å bevare norsk verdi. Hvem var det som bombet et fredelig folks byer og bygder i 1940? Hvilke umåtelige verdier ble ikke da ødelagt. Men NS var på fiendens side da også.

Hvad var det, som forårsaket de fryktelige eksplosjonene i desember 1943 og i april 1944 i Oslo og Bergen? En og alle tyskernes grenseløse lettsindighet med å anbringe store ladninger av høyeksplosive stoffer midt inne i storbyenes sentralhaver.

Hvem har ført Norge like opp i aktive krigshendelser ved å gjøre våre kystbyer til befestede utfallsporter for tyske ubåter og anlegge en masse flyplasser som baser for tyske bombefly? Selv et barn kan fortelle quislingene hvem det er som har ansvaret for hver eneste bombing og hver eneste sabotasjehandling i Norge. Det er tyskernes voldshandlinger mot vårt folk og deres bruk av vårt land som krigsverktøy i sin egen vilde kamp, som er årsaken til all ødeleggelse av norske verdier under krigen. Det burde disse små goebbelske læregutter her hjemme en gang for alle forstå så ville de også vite at all deres propaganda preller av mot norske sinn, fordi den i bunns og grunn er løgnaktig og bedragerisk i hele sitt utgangspunkt og i alt sitt vesen. Men som om dette ikke er nok så kommer det noe annet og mer til. Hvis NS-ene hedde noe av den omsorg for norske verdier, som de skryter så av, så burde de tenke over hvordan Norges stilling nå ville ha vært hvis vi hadde vært lenket til Tyskland slik som Quisling og hans bande ønsket seg. Da var vårt land og vårt folk gått til grunne sammen med det forrøyeriske naziveldet. Da hadde det ikke bare vært tale om forbigående vanskeligheter som nå vil komme etter befrielsen fra tyranniet. Da hadde hele Norges framtid vært en håpløs tragedie. Om ikke lenge er naziveldets tilintetgjørelse en kjennsgjerning. Men det norske folk går ikke til grunne sammen med det, slik som det uvegerlig ville gått hvis quislingene hadde blitt noe annet enn en ynkelig forrederklikk. Der norske stats skute seiler ut i fritt farvann når hitlerskuta går til bunns. Og det er det frie Norge i utlandet som sammen med den norske motstandsbevegelse hjemme som har æren for dette resultat. Det er dette stor- verk som vil kaste lys over vår historie tusen år framover. Vi vet meget vel at vi får det knapt i første omgang. Den tyske verdenskrig har sørget for det. Men vår framtid er lys. Det blir jubelår mot det mørke som ville slukt oss om vi hadde fulgt hitlerriket. Dette vet våre egne naziledere også. Men de har tyske håndjern på. De er lenket til hitlerskuta og ingen propaganda kan skjule hele deres fortvilede stilling idag.

Hve utenriksnister Eden sa i Underhuset om Norge og Holland.

Jeg ønsker å si noen ord om 2 av våre allierte nasjoner som akkurat nå lider mer enn de kanskje har gjort noengang tidligere under denne krigen, Holland og Norge. To land som kanskje har gitt noen av våre allierte et eksempel i spørsmålet om politisk enighet, to land som alltid i størst mulig grad har bidratt til de alliertes krigsanstrengelser. Jeg tror at Underhuset i denne stund, hvor de gjennomgår sine største prøvelser, ønsker å sende et budskap fra oss til disse folk for å fortelle dem at vi skal gjøre alt som står i vår makt for å lindre deres lidelser og at vi hverken nå eller i årene som kommer skal glemme den lysende rolle de har spillet.

Blir tyskerne ferdige?

Det går tregt for tyskerne å komme seg ut av Norge. Det tynner ut troppene etter beste evne, men det er ikke gjort i en håndvending å føre 15-20 divisjoner igjennom dette uvelsomme landet og videre til fronten i øst, vest eller syd, når norske sabotører og norske og britiske sjømenn og flyvere legger seg på tverke. Det kan være godt håp om at tyskerne kommer for sent til å kempes mot våre allierte på de store fronter, og at de ikke blir ferdige til å gå igang med ødeleggelsene videre sydover fra Troms før våpenstillstanden eller Tysklands endelige sammenbrudd er et faktum. Den dagen det bryter sammen i Tyskland må vel selv de blinde blant tyskerne her og blant Jonas Lies nazister skjønne at spillet er tapt og at de ødelegger alt for seg selv om de forsøker å ødelegge det aller minste for Norge. Allerede nå vet tyskerne og nazistene at om de fortsetter å sprengte og brenne som i Finnmark, vil hele massen av hjemmestyrker øyeblikkelig gripe inn. Forsvarssjefens tale til hjemmestyrkene den 30/11 var tydelig og åpen tale. Det store transportslaget som er igang i og omkring Norge, kan komme til å avgjøre om Norge skal komme igjennom den siste fase av krigen med sine byer og bygder sør for Troms i behold. Det har sin grunn at norske styrker gjør sitt yderste i kampen mot det tyske transportvesen i de kritiske ukene vi nå opplever. Jo tregere de tyske transportene går, jo færre divisjoner når fram til Tyskland i tide, og desto senere blir tyskerne klar ~~over~~ til å brenne og sprengte fra nord til sør.

HVOR FARTÖY FLYTE KAN -----

Den allierte framrykning i Belgia gikk raskere enn tyskerne hadde drømt om og Europas største havneby, Antwerpen, ble erobret praktisk talt uskadt. Søndag den 26. oktober kl. 14 klappet det første lasteskip til kaian. Dampskip "Lysland" av Bergen var navnet, et norsk skip. Skipperen, kaptein Asbjørnsen, "Lysland", var konvoyens kommandørskip. Bak i hæl fulgte 2 danske skip "Fansa" og "Thyra". Man kan si det er en tilfeldighet hvilket skip i en konvoy som kommer først i havn. Det er bare det å bemerke at denne tilfeldighet forsåvidt det angår norske skip har gjentatt seg med stor regelmessighet under krigen. Hvor farvannet var trangt, hvor operasjonens art og oppgavens vanskelighet nødvendiggjorde godt sjømannsskap, der har alltid norske skip og sjømannsskap vært å finne i første rekke. Det er blitt en tradisjon vi som sjöfarende nasjon med rette kan være stolt av. Det kan derfor være av interesse å referere noen tidligere begivenheter under krigen:

Motorskipet "Thalatta", kaptein Ole Larsbryggen, var i den første konvojen til Madagaskar. Skipet kom til Ambarata Bay den 6. mai 1942, landsatte tropper og materiell, hvorpå det fortsatte til Diego Suarez med ankomst den samme måned den 8. Fortet Vichygarnisonen ble fullstendig overrumplet og stedet ble inntatt. SS "Brisk", kaptein Oscar Fossen, seilte som første allierte skip inn på havnen i Oran den 11. november 1942. Fossen navigerte sitt skip gjennom sperringen og inn på havnen hvor han derved bröt blokaden. S/S "Marga", kaptein Leif Thue, var første skip inn til Reggio i Italia den 3. september 1943. I en ammunisjonslastet konvoy bestående av S/S "Brisk", et engelsk og et belgisk fartöy, kom disse skip som forposter for en sver armada for første gang til fiendtlig okkupert Europa.

Heller ikke skal glemmes de halvt hundre norske skip, som deltok på "D" - dagen. (6/6-43)

Tyskerne raner.

I det nazistiske Norges Kommunesamband dröftet NS ordförerne fra alle kanter av landet på det konstituerende landsmöte i sambandet bl.a, spørsmålet om norske og tyske rekvisisjoner. En troskyldig ordförer, Sveen, fra Ålesund sier i et innlegg i debatten ifölge ordrett referat fra sambandets avis: Kommunalt Tidsskrift: Det hender at tyske enheter ribber med seg alt som fins i huset för de drar, de tar til og med seg stikkontakter, ledninger, yalelåser, badekar, ovner, dörrer osv. Möbler er forsvunnet og et piano er blitt borte uten at en kan konstatere hvor det er blitt av. Det kunne formelig tales om en hærverksmani."

Tarvelig trafikk.

Tyverti av matvarer (til sivilt forbruk) på brygger og jernbaner griper mere og mere om seg. Det er grunn til å tro at også nordmenn i egentlig forstand gjør seg skyldige i den slags. Av mangel på lovlige myndigheter er vi for tiden nödt til å ta oss til rette på visse områder. Det er mer enn forstemmende at enkelte på grunn av dette forhold har tapt evnen til å skjölne mellom forbrytelse og nödrett. Dette er firbrytelse mot nödstette landsmenn.

Legene skal voktes.

Det nazifiserte Norges legeforbund har i et rundskriv anmodet ordförerne om å foranledige sendt inn oppgaver over alle leger som er bosatt i kommunen med legens fulle navn og nöyaktige boligadresse. Legeforbundet önsker også å bli holdt underrettet om alle leger som til- eller fraflytter kommunen. Henvendelsen skjer, heter det, forat Legeforbundet kan bistå departementet med gjennomföring av tjenestepålegg for leger,